

**Eesti
Õpilasesinduste
Liit**

Õpilaste Eesti 2031

Eesti Õpilasesinduste Liidu platvorm 2027. aasta Riigikogu valimisteks

Eessõna

Eesti Õpilasesinduste Liit on toetanud eestikeelsele õppele üleminekut, õppimiskohustuse reformi ja hariduse ajakohastamist. Need on vajalikud ja õiged sammud.

Aga õiged eesmärgid ei vabasta vastutusest nende hea elluviimise eest. Eestikeelsele õppele üleminek, uus õppimiskohustus ning eksamite ja sisseastumise digitaliseerimine on langenud praeguste õpilaste õlule korraga – ühel ajal ja ühe põlvkonna kanda. Tugisüsteemid ei ole järele jõudnud. Rakendamine on olnud ebaühtlane ja konarlik. Riik on õpilasi alt vedanud.

Järgmise Riigikogu roll ei ole neid reforme tagasi pöörata. Selle roll on võtta vastutus, parandada puudujäägid ja tagada, et edaspidi ei viidaks suuri muutusi ellu õpilaste arvelt.

Eesti Õpilasesinduste Liit esindab oma liikmete kaudu ligi 120 000 õpilase häält ning on Eesti suurim noorteorganisatsioon. 2027. aasta Riigikogu valimisteks on Õpilaste Liit koostanud platvormi, mis koondab meie peamised ettepanekud erakondadele ja üksikkandidaatidele. Platvormi eesmärk on tuua esile küsimused ja probleemid, mille lahendamise peab järgmine Riigikogu ja Vabariigi Valitsus võtma järgmise nelja aasta töö keskmesse.

„Õpilaste Eesti 2031“ on kinnitatud Liidu Üldkoosolekul 4. aprillil 2026.

EÕEL-i haridusfilosoofia

EÕEL usub, et haridussüsteemi keskmes peab olema õppija. Hariduse eesmärk ei saa olla üksnes tulemuste mõõtmine, normide täitmine või süsteemi toimimise tagamine. Hariduse ülesanne on toetada iga õpilase arengut, heaolu ja eneseteostust ning anda talle teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad iseseisvalt toime tulla, teha teadlikke valikuid ja osaleda ühiskonna kujundamises.

Meie jaoks on oluline, et haridus oleks päriselt kättesaadav ja õiglane kõigile. Õpilase tulevik ei tohi sõltuda sellest, kus ta elab, milline on tema pere majanduslik olukord või millisesse kooli tal on võimalik minna. Riigi vastutus on tagada, et kvaliteetne haridus, vajalik tugi ja võrdsed võimalused oleksid olemas iga õppija jaoks, mitte ainult neile, kellel on selleks rohkem eeldusi või tugevam taustasüsteem.

EÕEL lähtub arusaamast, et õppija heaolu ei ole haridussüsteemi kõrvalteema, vaid selle alus. Turvaline ja toetav koolikeskkond, vaimse tervise hoidmine, kuuluvustunne ning ligipääs abile peavad olema enesestmõistetavad, mitte juhuslikult kättesaadavad. Kool ei saa olla koht, kus õpilane peab lihtsalt vastu pidama; kool peab olema koht, kus tal on võimalik kasvada ja areneda.

Haridus peab valmistama noori ette tulevikuks, mitte mineviku ootusteks. See tähendab, et õppekava ja õppekorraldus peavad olema paindlikud, ajakohased ja seotud päriseluga. Õpilasel peab olema võimalus oma õpiteed kujundada, arendada kriitilist mõtlemist, vastutusvõimet ja koostööoskusi ning omandada teadmisi ja pädevusi, mis on vajalikud nii tööturul kui ka demokraatlikus ühiskonnas osalemiseks.

Sama oluline on õpilaste sisuline kaasamine otsustesse, mis neid puudutavad. Õpilased ei ole hariduspoliitika objektid, vaid selle osapooled. Haridussüsteemi ei saa arendada usaldusväärselt ega tulemuslikult ilma õppijate kogemuse, teadmiste ja vaadeta. EÕEL seisab selle eest, et õpilaste hääl ei oleks pelgalt ära kuulatud, vaid et see mõjutaks päriselt ka otsuseid.

Ootused järgmisele Riigikogule

Allpool toodud ettepanekutest tõstame esile kolm, mille elluviimist peame kõige pakilisemaks. Need on sammud, mille järgi hindame järgmise valitsemisperioodi lõpus ka seda, kas õpilaste olukord on Eestis päriselt paranenud.

1. Kvalifitseeritud koolipsühholoogi ja/või vaimse tervise teenus igasse kooli

Riik peab tagama, et igal õpilasel oleks tegelik ja õigeaegne ligipääs vaimse tervise toele. See tähendab, et igas koolis peab olema kättesaadav kvalifitseeritud koolipsühholoog ja/või muu professionaalne vaimse tervise tugiteenus, mis vastab õpilaste vajadustele. Selle toe olemasolu ei tohi sõltuda kohaliku omavalitsuse võimekusest, vaid peab olema tagatud riiklikult.

2. Riiklik norm õpilaste õppekoormusele

Kontrolltööde kuhjumine, piiramatud kodused ülesanded ja õppeperioodide ebaühtlane korraldus kurnavad õpilasi süsteemselt. Riik peab kehtestama selge regulatsiooni, mis kaitseb õpilasi ülekoormuse eest, mitte jätma selle küsimuse üksikute koolide otsustada.

3. Eksamireform

Riik peab suunama põhikooli lõpueksamid aineteülese ja praktilise küpsuseksami suunas, mis hindab õpilase võimet rakendada teadmisi, seostada erinevaid ainevaldkondi ning väljendada oma mõtteid nii kirjalikult kui suuliselt. Eksam peab toetama õppimist, pakkudes igale õpilasele selget ja sisulist kirjalikku tagasisidet, mis aitab mõista oma tugevusi ja arengukohti, mitte täitma vaid hariduslikku valikufunktsiooni.

Ettepanekud

Õpilaste vaimne tervis ja tugisüsteemid

Vaimse tervise tugi ei tohi olla privileeg, vaid peab olema iga õpilase jaoks enesestmõistetavalt kättesaadav.

- **Koolikiusamise ennetamine peab tuginema riiklikule strateegiale, mis tagab kõigis koolides ühtse ja tõhusa lähenemise.** Igal õpilasel peab koolis olema kindel tugiinimene – näiteks mentor või klassijuhataja –, kelle poole mure korral pöörduda.
- **Vaimse tervise teemad tuleb lõimida** õppetöösse inimeseõpetuse ja klassijuhatajatundide kaudu ning suurendada nii õpilaste kui ka õpetajate teadlikkust süsteemsete koolituste abil.
- **Õpiraskustega õpilastele tuleb tagada individuaalsed tugiplaanid ja varajane sekkumine.** Eestikeelsele õppele ülemineku käigus tuleb pakkuda sihipärast lisatuge, et kõigil õpilastel oleks võrdsed võimalused õppimiseks ja toimetulekuks.

Õpilaste ülekoormus ja hindamiskultuur

Hindamine peab toetama õppimist, mitte piirduma üksnes tulemuste mõõtmisega.

- **Kujundav hindamine peab saama õppetöö keskseks osaks.** Õpilane vajab pidevat sisulist tagasisidet, mitte ainult üksikuid teste ja numbrilisi tulemusi.

Numbrilise hindamise rolli tuleb vähendada ning iga hinnanguga peab kaasnema arusaadav kirjalik tagasiside. Õpilastel peab olema võimalus oma töid parandada ja õppimisprotsessis edasi liikuda.

- **Kujundava hindamise tugevdamine ja numbrilise hindamise rolli vähendamine ei pea ootama 2035. aasta õppekava uuendust.** Neid muutusi saab ja tuleb ellu viia juba praegu.
- **Õppekoormuse jälgimine ja seire** peab olema nii koolijuhtkonna kui ka riigi selge vastutus, et ülekoormust ennetataks süsteemselt, mitte ei reageeritaks sellele alles tagantjärele.

Eksamisüsteemi sisuline reform

Eksamid peavad andma õpilasele sisulist tagasisidet, mitte tootma süsteemile pelgalt numbrilist tulemust.

- **Tasemetööd tuleb viia õppeaasta keskele ja muuta mitteametlikuks, et nende tulemusi saaks kohe õppetöö parandamiseks kasutada.** Nende eesmärk peab olema anda õpetajatele ja õpilastele õigeaegset sisulist tagasisidet, mis võimaldab õppeprotsessi kohandada ning ennetada õpilaste mahajäämist.
- **Eksamite digitaliseerimisel tuleb tagada, et koolide tehniline valmisolek ja digioskuste õpetus oleksid üle Eesti ühtlaselt heal tasemel.** Digitaliseerimine ei tohi süvendada piirkondlikku ebavõrdsust.

Võrdsed võimalused hariduses

Õpilase haridustee ei tohi sõltuda sellest, kus ta elab või milline on tema pere majanduslik olukord.

- **Tasuta ja kvaliteetne koolitoid ning hästi korraldatud koolitransport peavad olema tagatud kõigile õpilastele.** Koolitransport peab arvestama ka huvihariduses osalemise võimalusega, et see ei sõltuks õpilase elukohast.

- Riik peab rakendama meetmeid, mis tagavad **kvalifitseeritud õpetajate olemasolu kõigis Eesti piirkondades**. Õpetajaameti atraktiivsust tuleb suurendada konkurentsivõimelise palga ja paremate töötingimuste kaudu.
- **Tuleb käivitada üle-eestiline üldhariduse kvaliteedihindamine**, ajakohastada õppematerjale ning tagada digivahendite ühtlane kättesaadavus. Õpilaste osalus otsustusprotsessides peab olema sisuline, mitte formaalne.

Ajakohane õppekava ja eluks valmistav õpe

Õppekava peab valmistama noori ette tulevikuks – olema paindlik, päriseluga seotud ja õppija individuaalseid vajadusi arvestav.

- **Õppekava mahtu tuleb vähendada, et võimaldada süvitsi õppimist, teadmiste seostamist ja sisulist arusaamist**. Valikainete osakaalu tuleb suurendada ning arvesse võtta ka mitteformaalset õppimist. Õpe peab toetama aineteülest lõimingut ja terviklikku maailmataju.
- **Digipädevusi ja tehisaru teadlikku kasutamist tuleb arendada süsteemselt kogu kooliperes** – nii õpilaste kui ka õpetajate seas.
- **Karjääriõpetust tuleb tugevdada ja koostööd töömaailmaga suurendada, et noored saaksid praktilisi kogemusi ning realistliku pildi oma võimalustest**. Kutseharidust tuleb käsitleda väärtustatud ja teadliku valikuna, mitte viimase alternatiivina, ning võimaldada paindlikku liikumist üld- ja kutsehariduse vahel.
- **Õppekava peab uuenema regulaarselt** ning iga muudatus peab põhinema analüüsil, mõjuhinnangul ja õppijate tegelike vajaduste arvestamisel.